

Kuhmon kaupungin Liikuntapaikkaselvitys 2023–2024

Kaupunginvaltuusto
13.1.2025 § 8

Sisälllys

1. Tausta.....	3
2. Tavoitteet.....	5
3. Liikuntapaikkojen nykytila ja toiminnallisuus	6
3.1 Kyselytutkimukset	17
3.2 Matalan kynnyksen liikunta- ja ulkoilupaikat	20
3.2.1 Kuntosalit	20
3.2.2 Leikkikentät, pallo- ja luistelukentät	21
3.2.3 Kyläkoulujen ja päiväkotien leikki- ja liikunta-alueet	24
3.2.4 Hiihtoladut	26
3.2.5 Moottorikelkkareitit ja vapaakelkkailu.....	28
3.2.6 Frisbeegolfradat	28
3.2.7 Kuntoilu- ja ulkoilureitit.....	29
3.2.8 Lähiliikuntapaikat	30
3.2.9 Beachvolleykentät, lentopallokenttä ja tenniskenttä	31
3.2.10 Laavut	32
3.2.11 Venerannat	33
3.2.12 Uimahalli	34
3.2.13 Uimaranta ja virkistyslaiturit.....	38
3.2.14 Mammankaivon kuntoportaat.....	39
3.2.15 Suunnistuskartat	40
3.3 Vuoroperusteiset liikunta- ja ulkoilupaikat.....	40
3.3.1 Yleisurheilukentät.....	40
3.3.2 Liikuntasalit	42
3.3.3 Liikuntatilojen käyttö- ja hinnoitteluperiaatteet	44
3.4 Kilpa-/huippu-urheilun liikunta- ja ulkoilupaikat	46
3.4.1 Kalevalan ampumahiihtokeskus, kilpahiihtokeskus ja rullasuksirata	46
3.4.2 Urheilukeskus	47
4. Liikunta- ja ulkoilupaikkojen kehittäminen 2024–2030.....	49
5. Yhteenveto ja tulevaisuuden linjauksia	50
6. Käsittely päätöksenteossa	52

1. Tausta

Kunnalliset liikuntapalvelut perustuvat liikuntalakiin (390/2015), jossa on määritelty periaatteet toiminnan järjestämiseksi. Liikuntalaki pyrkii edistämään väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä tukemaan lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä liikunnan avulla. Liikunta on osa kunnan peruspalveluja ja tärkeä osa kuntalaisten hyvinvointia. Kunnan tulee luoda edellytyksiä kuntalaisten liikunnalle kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä sekä terveyttä edistävää liikuntaa, tukemalla kansalaistoimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja sekä järjestämällä liikuntaa siten, että se ottaa huomioon myös erityisryhmät.

Kuhmon kaupungissa on tehty pitkäjänteistä kehittämistyötä kuntalaisten liikuntamahdollisuuksien lisäämiseksi ja parantamiseksi. Kaupunki tarjoaa yhdessä liikuntajärjestöjen ja Sotkamon kansalaisopiston kanssa kuntalaisille monenlaisia vaihtoehtoja hyvinvoinnin ja terveyden ylläpitämiseen. Liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen on Kuhmossa oivat mahdollisuudet kaiken ikäisillä – joko itsenäisesti tai ohjatusti. Kaupungin alueella toimii noin 15 urheiluseuraa ja järjestöä, joiden tarjoama lajivalikoima on monipuolinen. Iäkkäämmät ihmiset on otettu myös hyvin huomioon, he voivat osallistua eri toimintoihin senioripassilla.

Palveluiden kehittämisen näkökulmasta liikuntapaikkaselvitys luo pohjan liikuntapaikkasuunnitelmalle, jossa määritellään tarkemmin liikuntapaikkojen toiminnallisuus. Lähes kaikki Kuhmon liikuntapaikat löytyvät LIPAS-liikuntapaikka-järjestelmästä. Lähireitteihin ja latujen kunnossapitoon voi tutustua Fluent Outdoors -nettipalvelusta sekä Visit Kuhmo ja Kuhmo.fi -nettisivuilta.

Selvityksessä liikunta- ja ulkoilupaikat jaetaan kahteen eri kategoriaan:

1. Matalankynnyksen liikunta- ja ulkoilupaikat lähellä käyttäjien asuinympäristöä, joiden tehtävänä on lisätä terveyslääkettä. Näillä tarkoitetaan mm. kuntosaleja, leikkipuistoja, luistelua- ja pallokenttiä, latuja, frisbeegolfratoja, uimahalleja sekä kuntoilu- ja ulkoilureittejä.
2. Vuoroperusteiset erityiset liikunta- ja ulkoilupaikat, joiden tehtävänä on tukea paikallista seura/kansalaistoimintaa sekä lisätä kuntalaisten tavoitteellista liikuntaa. Näillä tarkoitetaan mm. yleisurheilukenttiä, jäähalleja sekä liikunta- ja monitoimihalleja.

Kuntalaisten turvallisuuden varmistaminen tulee olla kunnan liikunta- ja ulkoilupaikkojen palveluiden tuottamisen tärkein periaate. Turvallisuuden varmistamisessa tulee pyrkiä ennaltaehkäisevään toimintaan. Riittävää toimintaa ei ole se, että ongelmiin reagoidaan pelkästään sattuvien tapaturmien tai asiakaspalautteen perusteella. Liikuntapaikkojen riskejä tulee arvioida suunnitelmallisesti ja pyrkiä ennaltaehkäisemään kaikki tapaturmat. Ennaltaehkäisevä toiminta edellyttää tiettyä järjestelmällisyyttä ja oikeanlaista turvallisuuden johtamista. Kunnan tulee suunnitella turvallisuuden johtamisen

toimintonsa omiin olosuhteisiinsa parhaiten soveltuvalla tavalla. Tietyt yleisesti turvallisuuden varmistamisen kannalta tärkeiksi havaitut toiminnot tulee kuitenkin huomioida suunnittelussa.

Kuva: Liikuntapuiston alueelle sijoittuu sekä matalan kynnyksen liikkumismahdollisuuksia, että vuoroperusteisia liikuntapaikkoja.

2. Tavoitteet

Kuhmon liikuntapaikkaselvityksen avulla on tarkoitus saada tietoa kaupungin alueella sijaitsevista liikuntapaikoista niiden käytön suhteen sekä niiden mahdollisuuksista ja tulevaisuuden kehittämistarpeista, ottaen huomioon kuntalaisten sekä liikuntaseurojen tarpeet ja -toiveet ja eri liikuntapaikoille asettamat vaatimukset.

Liikuntapaikkaselvityksen tavoitteena on mm. määritellä liikunta- ja ulkoiluapaikkojen toiminnallisuus, nostaa esille liikunta- ja ulkoiluapaikkojen investointitarpeista, tarkastella mitkä liikuntapaikat säilytetään ja tarvittaessa kunnostetaan sekä tarkastella mistä liikuntapaikoista mahdollisesti luovutaan. Liikuntapaikkasuunnitelman valmistelussa otetaan mukaan kuntalaiset ja urheiluseurat.

Selvitystyölle asetettiin ohjausryhmä, johon kuuluivat hyvinvointiaktivaattori Riikka Kähkönen, tekninen johtaja Jari Juntunen, tilapalvelupäällikkö Harri Piirainen, kunnossapitopäällikkö Tero Uhlbäck, maanmittausinsinööri Jarmo Kyllönen ja elinvoimavaliokunnan puheenjohtaja Seppo Vilén. Työryhmätyöskentelyssä oli asiantuntijan roolissa mukana kutsuttuna myös puhtaus- ja ateriapalvelupäällikkö/palveluvastaava Päivi Kyllönen.

Ohjausryhmä kokoontui syksyn 2023 aikana kolme kertaa ja vuoden 2024 aikana kolme kertaa.

Kuva: Koululaiset hiihtämässä Unskin Uran latuverkostolla.

3. Liikuntapaikkojen nykytila ja toiminnallisuus

Tietoa nykyisistä liikuntapaikoista kerättiin seuraavista tietolähteistä:

- Kuhmon kaupungin internetsivut
- Lipas Liikuntapaikat.fi
- fluentprogress.fi
- viranhaltijahaastatteluilla

LIPAS-tietokannan mukaan Kuhmossa on yhteensä 160 liikuntapaikkaa, joista 100 kpl on kaupungin ylläpitämiä. Palveluun on tallennettu niin Kuhmon kaupungin hallinnoimia kuin metsähallituksen, yksityisten ja yhdistysten hallinnoimia liikuntapaikkoja. Osa esimerkiksi ulkoiluun ja virkistykseen tarkoitettuista alueista yltää myös muiden kuntien alueille ja niitä käytetään yli kuntarajojen. Kerättyä tietoa analysoitiin ohjausryhmän kokouksissa.

Kuhmon kaupungin ylläpitämät liikuntapaikat jakaantuvat seuraavasti:

- Reitit ja ladut 12 kpl
- Monitoimireitti kesä- ja talvikaudella 3 kpl
- Maastopyöräilyreitti kesällä 3 kpl
- Rullasuksirata 1 kpl
- Venerannat 15 kpl
- Kanootti- ja venereitit 5 kpl
- Laavut 15 kpl
- Frisbeegolfrata 3 kpl
- Beachvolleykenttä 3 kpl
- Pallokenttä 7 kpl
- Jäähalli 1 kpl
- Uimahalli 1 kpl
- Luistelukenttä/-kaukalo 6 kpl
- Ampumahiihtokeskus 1 kpl
- Kilpahiihtokeskus 1 kpl
- Kuntosali 2 kpl
- Lähiliikunta-alue 2 kpl
- Yleisurheilukenttä 1 kpl
- Kuntoportaati 1 kpl
- Kuntorata 1 kpl
- Lintutorni 1 kpl
- Tenniskenttäalue 1 kpl
- Urheiluilmailualue 1 kpl
- Leikkikentät 12 kpl
- Päiväkodin leikki- ja liikuntapihat 2 kpl

- Liikuntasali 5 kpl
- Uimapaikat 1 kpl
- Talviuintipaikka 1 kpl
- Moottorikelkkaura 2 kpl
- Moottorikelkkailun freeride-alue 2 kpl

Muiden toimijoiden ylläpitämiä liikuntapaikkoja (noin 60 kpl) on seuraavasti:

- Laavut 44 kpl
- Kuntosali 1 kpl
- Ampumaradat 4 kpl
- Ratsastuskenttä 1 kpl
- Maastopyöräilyreitti
- Melontareitti
- Ladut ja retkeilyreitit

Kuhmon kaupungin ylläpitämien liikuntapaikkojen kävijämääriä niiltä osin, mitä on saatavilla:

Liikuntapaikka	2023	2024
Uimahalli kävijämäärä	20 429	13 517 9/2024
Jäähallin kävijämäärä	18 852	16 910 11/2024
Oppimiskeskuksen liikuntasali	60 h/vko	54,5 h/vko
Piilolan koulun liikuntasali	15,25 h/vko	11,5 h/vko
Rajakadun liikuntasali	62,5 h/vko	68,5 h/vko
Tuupalan kivikoulun liikuntasali	59,5 h/vko	43 h/vko
Tuupalan puukoulun liikuntasali	65 h/vko	64 h/vko
Liikuntasalien käyttö yhteensä	262,25 h/vko	241,5 h/vko 9/2024
Kalevalan liikuntakeskuksen kuntosali koodatut avaimet kpl		140
Urheilukeskuksen kuntosali koodatut avaimet kpl		205
Kuntosalien avaimet yhteensä		345 10/2024
Rantapaviljonki koodatut avaimet kpl		237 10/2024
Harakkasaari	2 371	2 356
Hepokankaan reitti	2 645	3 846
Koskipolku		6 432
Unskin Ura	15 334	11 395
Välilatu	3 914	4 263
Tulijärven lenkki	235 1–4/2023	
Reitit yhteensä	24 499	28 292 10/2024

Harakkasaari v. 2023 kävijät kuukausittain

Harakkasaari v. 2024 kävijät kuukausittain

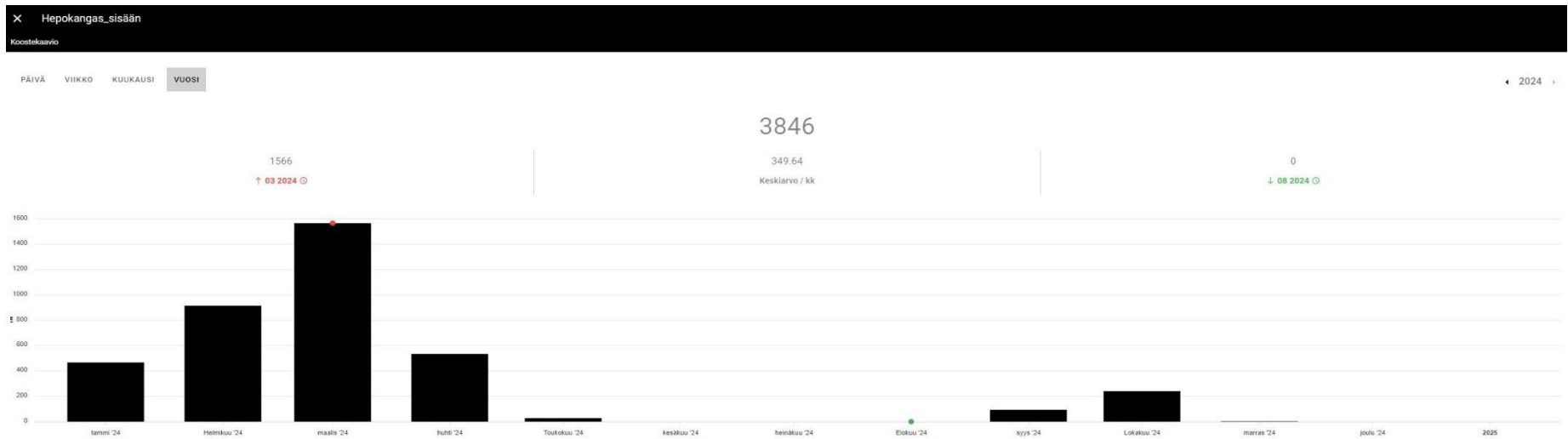

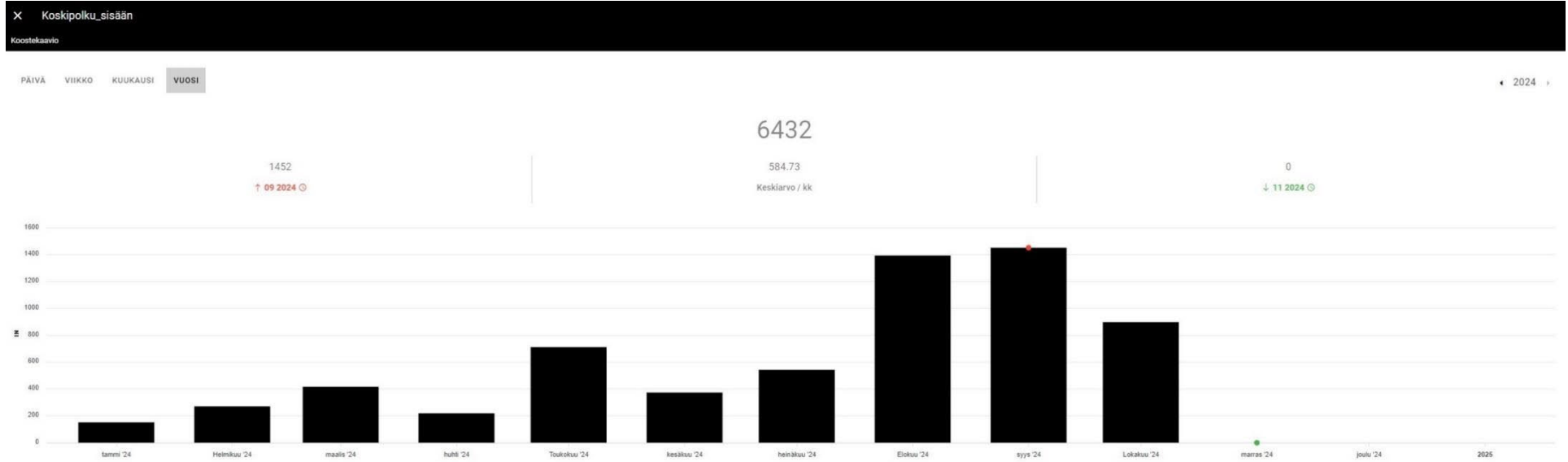
Hepokangas v. 2023 kävijät kuukausittain

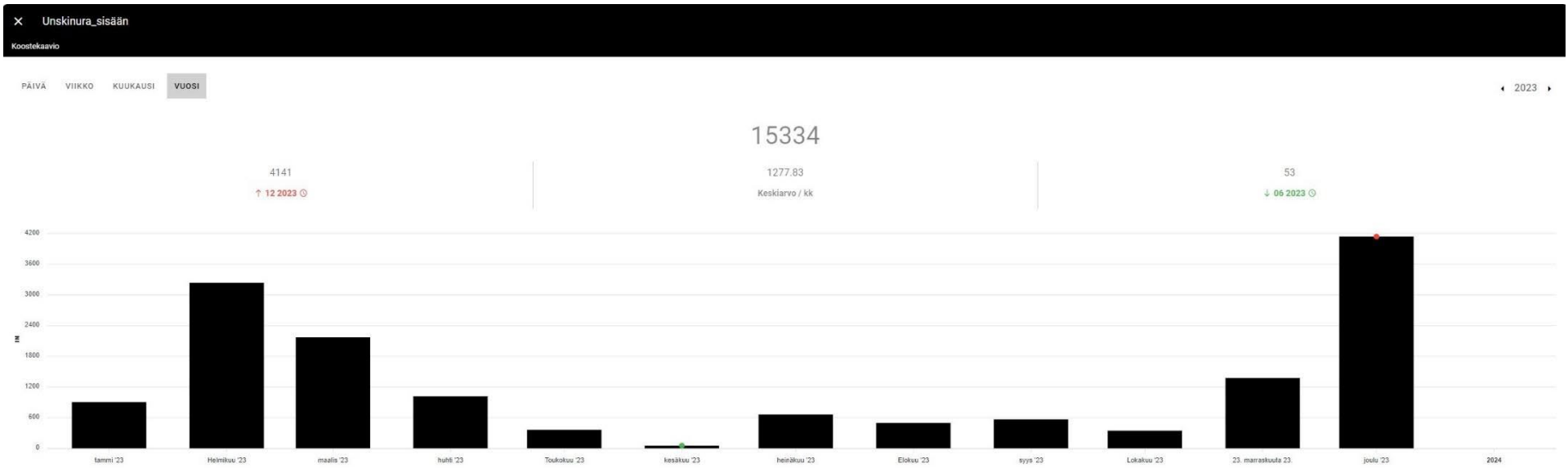
Hepokangas v. 2024 kävijät kuukausittain

Koskipolku v. 2024 kävijät kuukausittain

Unskin ura v. 2023 kävijät kuukausittain

Unskin Ura v. 2024 kävijät kuukausittain

Välilatu v. 2023 kävijät kuukausittain

Välilatu v. 2024 kävijät kuukausittain

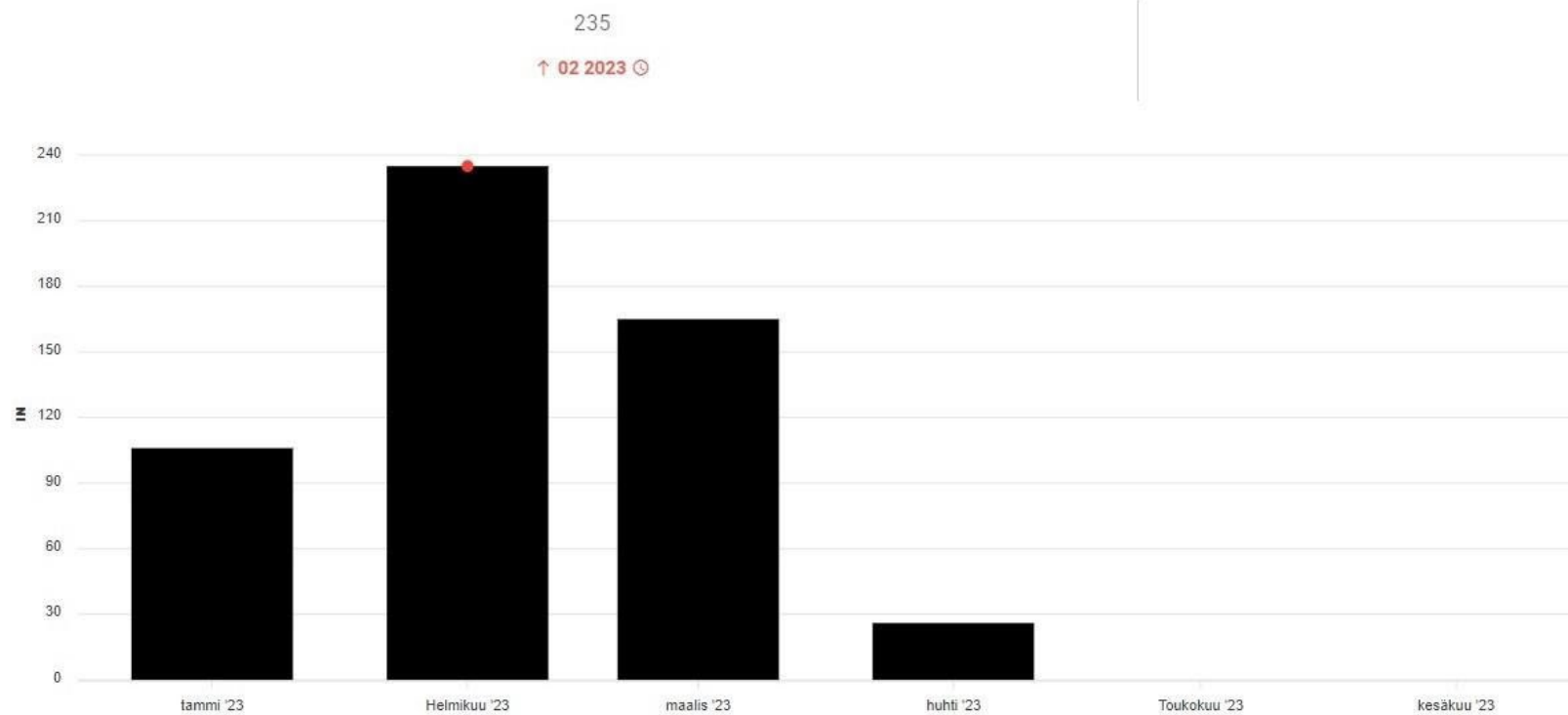
Tulijärven lenkki v. 2023 kävijät kuukausittain

PÄIVÄ

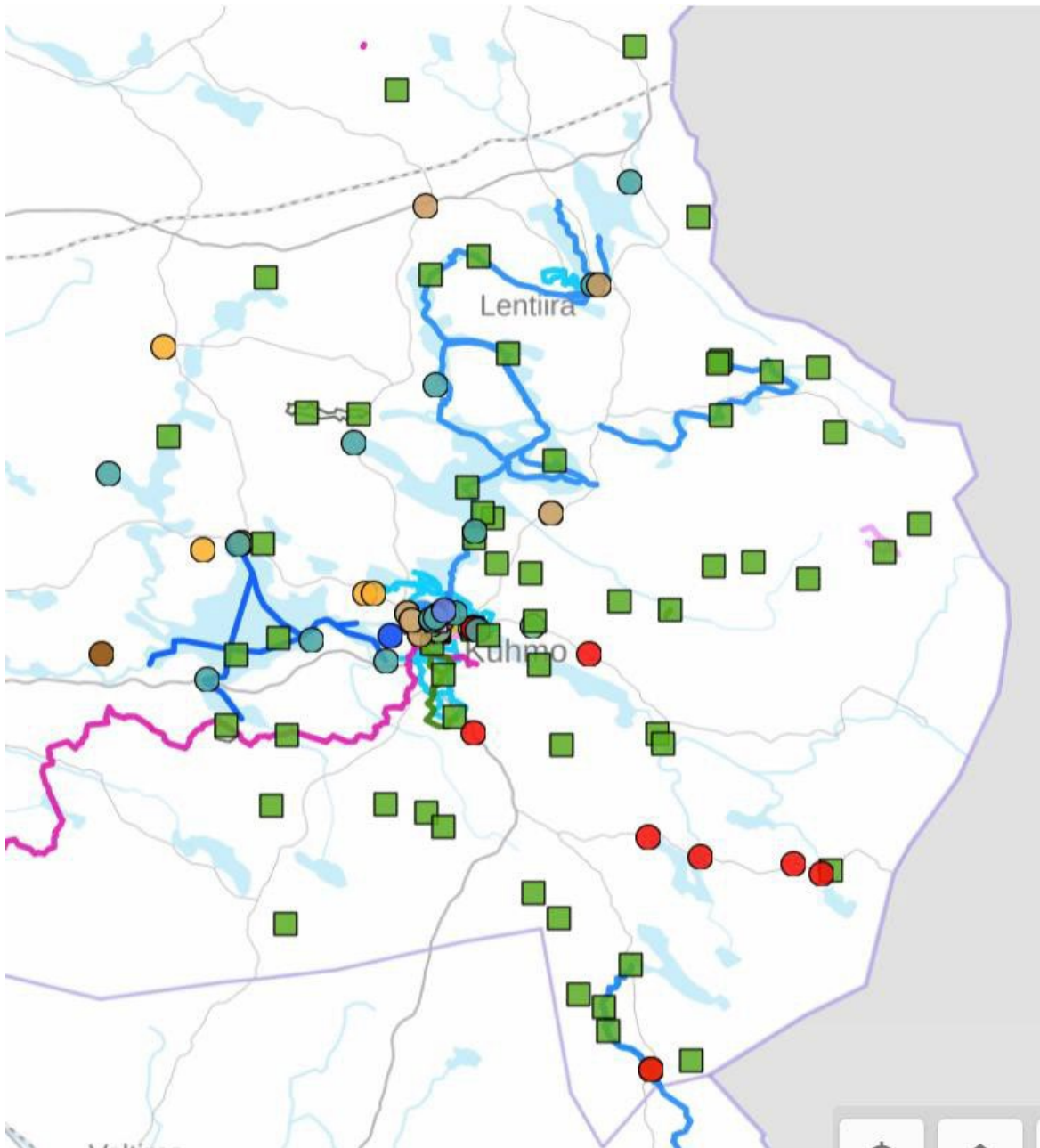
VIIKKO

KUUKAUSI

VUOSI

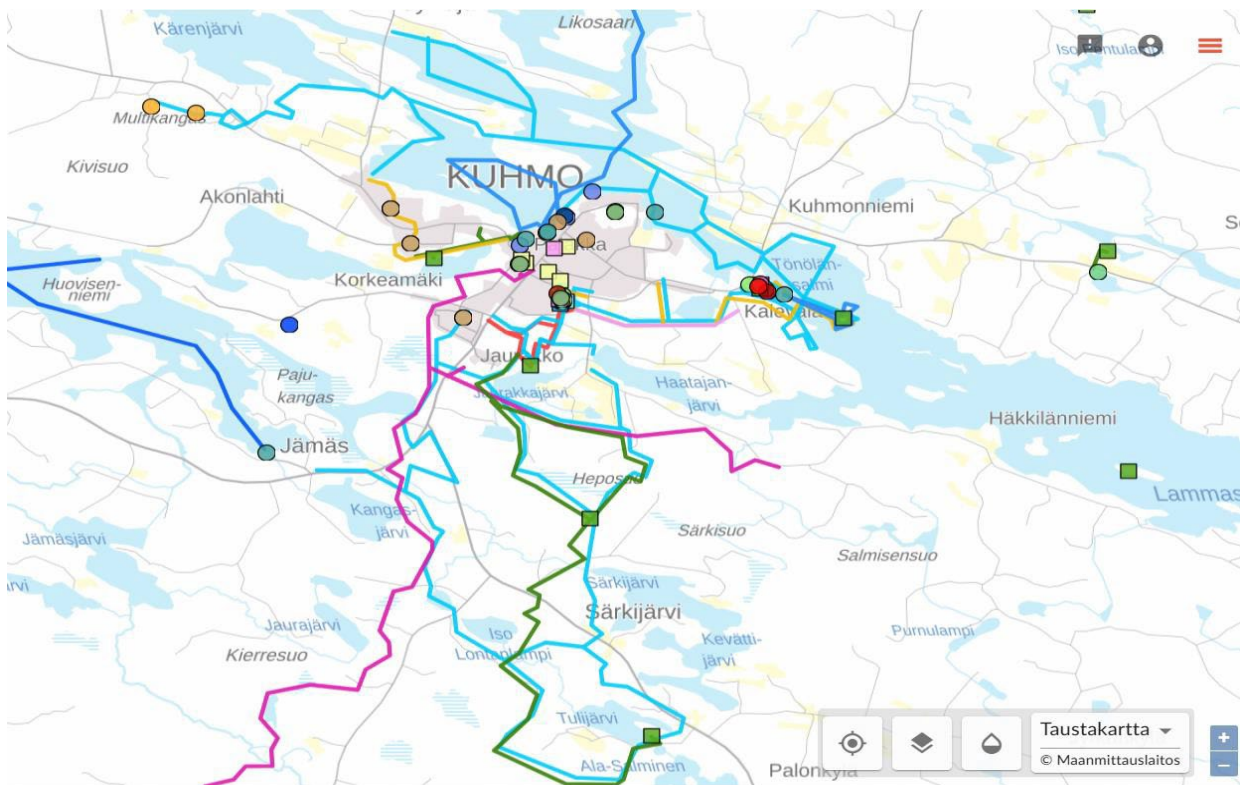
Liikuntapaikkojen sijoittuminen Kuhmon kartalla (Lipas.fi)

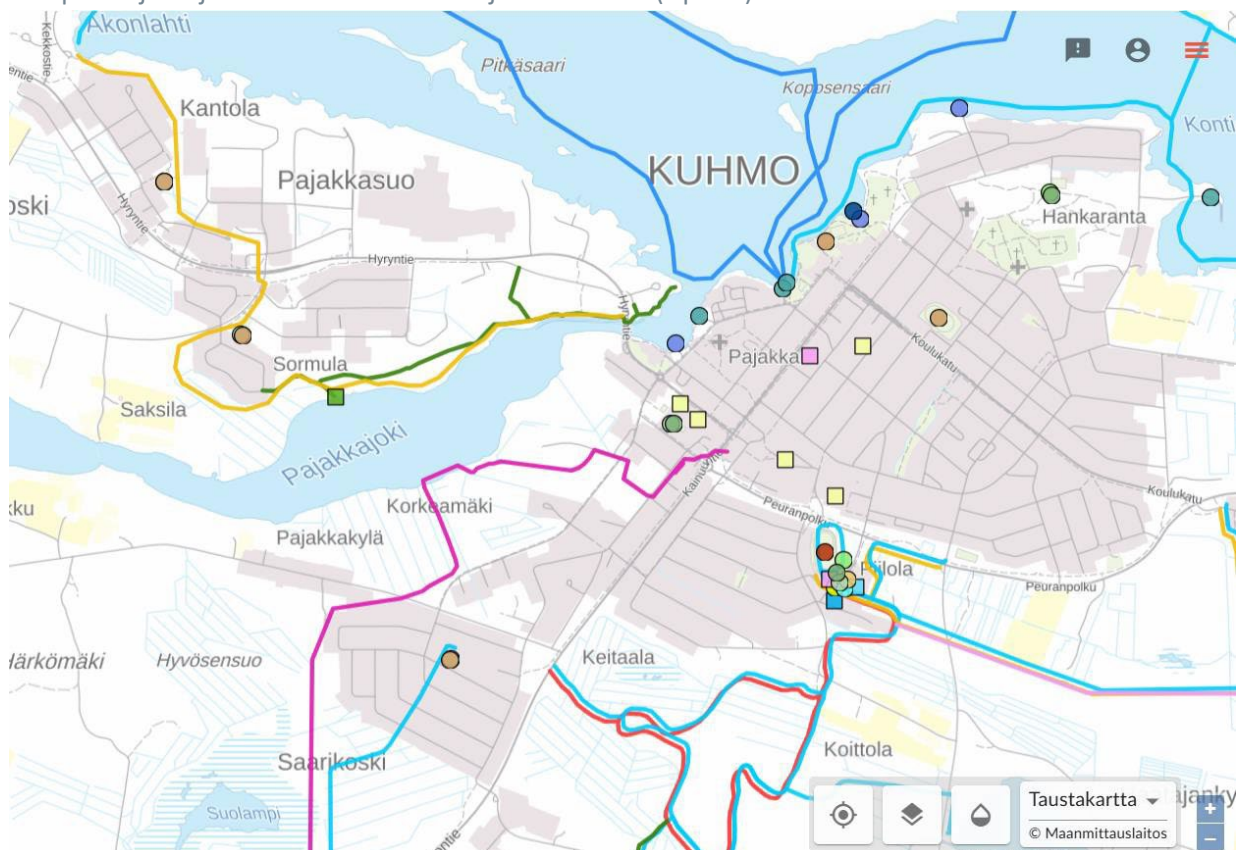
Laavu	■	Ampurata	●	Liikuntasali	■	Urheilukenttä	■
Veneranta	●	Venesatama	●	Kuntosali	■	Jäähalli	■
Pallokenttä	●	Taistelupaikka	●	Kuntoportaat	●		
Fisbeegolfrata	●	Uimahalli	■				
Melontareitti	~	Moottorikelkkaura	~	Ladut	~		

Liikuntapaikkojen sijoittuminen Kuhmon taajama-alueen ympäristöön (Lipas.fi)

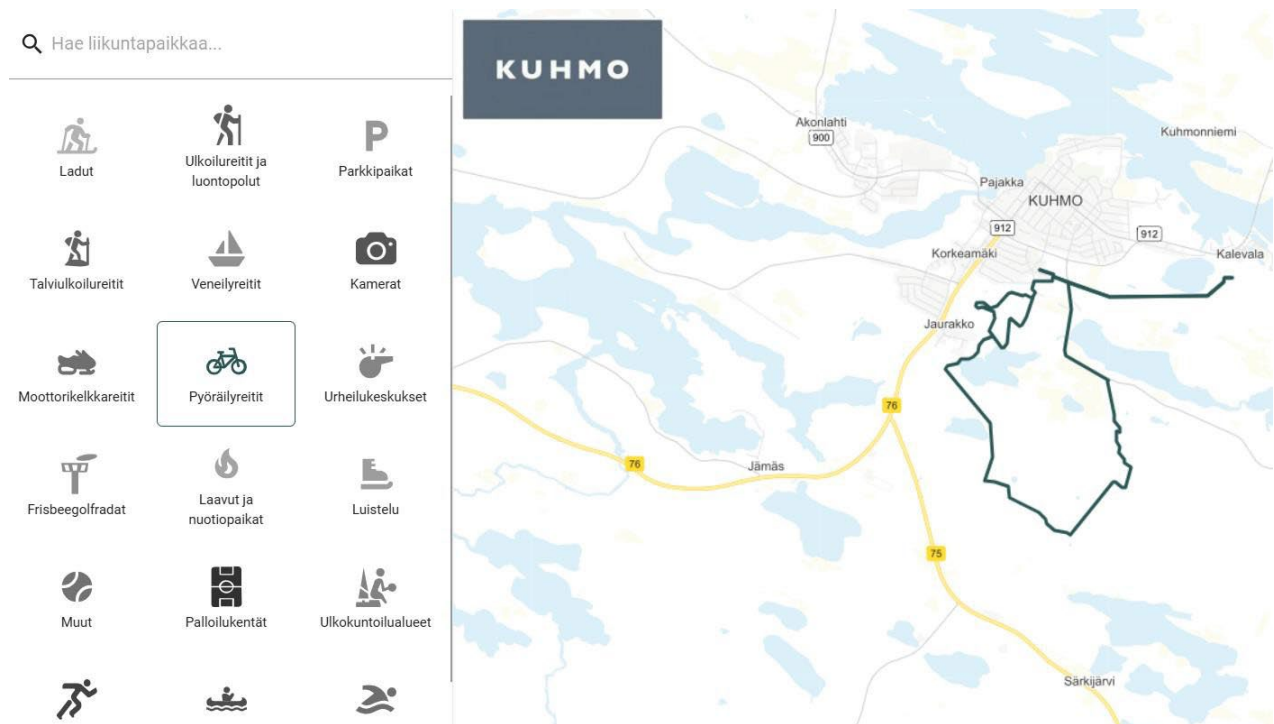
Liikuntapaikkojen sijoittuminen Kuhmon taajama-alueella (Lipas.fi)

Fluent Outdoors ulkoilukartta palvelee eri liikkumismahdollisuuksien löytämiseksi ja ilmoittaa ajantasaisen latujen kunnostuksen

Kartta sijaitsee osoitteessa kuhmo.fi etusivulla KARTAT. Kartalta voit valita liikkumispaikkoja eri kategorioista yksittäin tai useamman kategorian samaan aikaan näytettäväksi.

Kuva: Esimerkki Fluent Outdoors karttanäkymästä, kun valittuna on Pyöräilyreitit.

3.1 Kyselytutkimukset

Liikuntapaikoista toteutettiin lokakuun 2023 aikana sähköinen kysely sekä kuntalaisille että urheiluseuroille. Kuntalaiskyselyyn vastasi kaikkiaan 285 vastaajaa. Urheiluseuroista kyselyyn vastasi 8 seuran tai lajijaoston edustajaa, jotka olivat täyttäneet kyselyn tiimityönä seuran eri toimijoiden kanssa. Vastanneet seurat edustivat yhteensä 639 seuraharrastajaa ja 1026 seurajäsentä.

Kyselyä varten laadittiin kysymykset koskien vastaajien taustatietoja, mielipiteitä olemassa olevista liikuntapaikoista sekä näkemyksiä tulevaisuuden liikuntapaikkatarpeista. Kuntalaisten kysely oli avoin kaikille kuntalaisille. Urheiluseuroille tai niiden lajijaostoille suunnattu kysely kohdennettiin kunkin seuran tai jaoston vastuuhenkilölle. Vastaukset käsiteltiin anonyymisti.

Kyselyn yhteenveto:

Kuhmolaiset arvostavat kaikille avoimia ja yhteisöllisiä liikuntaympäristöjä, kuten lähi- ja luontoliikunta-alueita, merkityksellisimpinä liikuntapaikkoina. Yleisesti ottaen Kuhmossa ollaan tyytyväisiä liikuntapaikkojen nykytilaan.

Eniten kritiikki kohdistuu avoimessa kyselyssä kuntosaleihin ja uimahalliin, urheiluseurojen osalta sisäliikuntatiloihin. Avoimissa vastauksissa toivotaan huomion kiinnittämistä liikuntapaikkojen terveellisyteen, turvallisuuteen ja esteettömyyteen. Havaintona nostetaan esille sisäilmaongelmat ja välineistön huonokuntoisuus. Lisäksi uimahallille toivotaan laajempia yleisöaikoja.

Suosituimmiksi liikuntapaikoiksi kyselyssä esiin nousivat kävely- ja pyörätiet, hiihtoladut sekä kuntoradat ja ulkoilureitit. Näiden liikuntapaikkojen lisäksi urheiluseurat ovat aktiivikäyttäjiä kaupungin kuntosaleilla ja koulujen liikuntasaleilla.

Ulkoliikuntapaikoista eniten negatiivista palautetta saa Unskin uran parkkipinta, jonka koetaan olevan este kesäkäytölle. Myös leikkikenttien huonokuntoisuus nostettiin vastauksissa esille. Lähireittien edelleen kehittämiseen, opastukseen ja markkinointiin halutaan kiinnitettävän huomiota. Vastauksissa toivotaan talvikunnostusta monitoimiurien lisäämiseksi metsä- ja järviolueilla.

Kuhmolaiset arvostavat kaikille avoimia ja yhteisöllisiä liikuntaympäristöjä, kuten lähi- ja luontoliikunta-alueita, merkityksellisimpinä liikuntapaikkoina. Kiitosta saa uusi yhdysreitti Unskin uran ja Kalevalan kankaan välillä sekä huippukuntoiset hiihtoladut. Jonkin verran toivotaan lisättävän hiihtolatujen kunnostusta viikonlopuille ja juhlapyhille.

Tuupalan lähiliikunta-alue koetaan tärkeäksi, mutta alueen häiriökäyttäytyminen vaikuttaa turvallisuuden kokemuksiin sekä alueen ylläpitoon ja viihtyisyyteen kaivataan huomiota. Urheilukentän valaistuksen puute nousee esille sekä avoimen kyselyn että urheiluseurojen vastauksissa.

Rantaraitin kehittämistoiveissa suosituimmaksi toiveeksi nousee ulkokuntosalin perustaminen alueelle. Myös aktiviteetti-/liikuntapuisto/peliareena toiveet ovat yleisiä toiveita vastauksissa. Alueelle toivotaan myös uimahallikylpylää, leikkipuiston nykyaikaistamista sekä kävely- ja pyöräilymahdollisuuksien säilyttämistä.

Vastauksissa suositaan yhtenäisen Rantaraitin jatkamista Pajakkakoskelle saakka ja sillan rakentamista Ikolan pappilaan koskenniskan yli. Muita vastauksista esille nousseita kehittämistoiveita ovat penkki- ja pöytäryhmien tuominen alueelle, avantouinnille nykyaikaisten tilojen ja rantasaunamahdollisuuden järjestäminen sekä minigolfradan perustaminen.

Useita vastauksia uusista lajitoiveista minigolftoiveen lisäksi ovat frisbeegolfratojen edelleen kehittäminen, golfrange ja padelkentät. Retkiluistelurata nousee talvilajeista toivottujen listalle.

Selkeänä yksittäisenä ryhmänä kyselyssä nousi esille koiraharrastajien puutteelliset harjoitusolosuhteet. Ulkoharjoitteissa Mammankaivon olemassa oleva treenialue ei palvele toivotulla tavalla ja sisäharjoitustiloille on akuutti tarve.

Kyselykoosteen käsittely:

Koosteen yleinen osio oli esillä kuntalaisille kaupungintalon avoimien ovien päivässä 3.11.2023 ja siitä tiedotettiin myös kaupungin nettisivulla, somekanavissa ja mediatiedotteella. Kaupunginvaltuusto sai liikuntapaikkakyselyn koosteen tiedoksi 13.11.2023 valtuuston kokouksen yhteydessä. Kooste käsiteltiin myös urheiluseurafoorumissa 27.11.2023.

Johtopäätökset

Koiraharrastajien sisäharjoituspaikka on sijoitettu Tahkohallin tiloihin talvella 2024. Minigolfradan rakenteiden valmistus on käynnistynyt kesällä 2024, mutta sijainnin selvitystyö on kesken. Monitoimireitti (mahdollistaa maastopyöräilyä) on valmistunut Hepokankaalle. Jämäksen monitoimireitin maastopyöräopasteiden sijoittelu valmistui syksyn 2024 aikana. Skeittiramppi valmistui kesällä 2024 yhteishankkeena Kuhmon kaupungin, skeittiharrastajien ja kuhmolaisten yritysten kanssa.

Rantaraitin rakentamisen suunnittelu kevyen liikenteen osalta on käynnistynyt kirkon ja Maakunnan rannan välille. Tavoitteena investointi vuodelle 2025. Taajama-alueen liikunnallistamisen edistämisen suunnittelutyö käynnistyy talvella 2024–2025 sisältäen Maakunnan rannan leikkikentän, ulkotrampoliinipuiston ja ulkokuntosalin.

Liikuntasalien tulevaisuutta kartoitetaan kaupungin kiinteistöstrategiatyöryhmässä. Tarkasteltavana ovat Oppimiskeskuksen, Piilolan ja Rajakadun kiinteistöt. Riittävät sisä- ja ulkoliikuntamahdollisuudet on turvattava myös tulevaisuudessa.

Valtakunnallisten tutkimusten ja Kuhmon oman kyselyn perusteella kevyen liikenteen väylät ovat merkittäviä ja käytetyimpiä liikkumisen edistäjiä. Vuosittaisten katusaneerauskohteiden avulla pyritään liikkumisen infraa ylläpitämään ja kehittämään.

Kuva: Kontionkatu
palvelee myös
kevyen liikenteen
liikkumisessa

3.2 Matalan kynnyksen liikunta- ja ulkoilupaikat

Matalan kynnyksen liikunta- ja ulkoilupaikkojen arvoina korostuvat omatoimisen liikunta-aktiivisuuden/terveysliikunnan edistäminen ja hyvän elinympäristön luominen.

Liikuntapaikkojen kuntoluokittelu:

	Kunto hyvä, ei vaadi toimenpiteitä
	Vaatii vähäisiä huolto- tai kunnostustoimenpiteitä
	Kunto huono, vaatii laajoja kunnostustoimenpiteitä

3.2.1 Kuntosalit

Kalevala

Sijainti	Kunto	Käyttö	Kunnostus- ja huoltotarpeet
Kalevalan liikuntakeskus, Väinämöinen 10		Kuntalaisten vapaassa käytössä sähköavaimen lunastaneille	Kuntolaitteita uusitaan vuosittain. Kiinteistö on iäkäs ja alkuperäisessä kunnossa. Vaatisi perusparannuksen.

Toiminnallisuus:

Huoltorakennuksessa on kuntosali, johon voi ostaa avaimen verkkokaupasta, Kuhmon kaupunginviraston neuvonnasta tai uimahallilta.

Kuntosalilla on Kuhmo-Ski ry:n oma vuoro ma klo 17.30–19.30, muulloin salia voi käyttää sähköavaimella klo 7.00–21.00, jonka voi ostaa verkkokaupasta, Kuhmon kaupunginviraston neuvonnasta tai uimahallilta.

Urheilukeskus

Sijainti	Kunto	Käyttö	Kunnostus- ja huoltotarpeet
Martinpolku 4		Kuntalaisten vapaassa käytössä sähköavaimen lunastaneille	Kiinteistö on elinkaarensa päässä. Olemassa olevaa välineistöä ylläpidetään.

Toiminnallisuus:

Urheilukeskuksen kuntosali on maksuton. Käyttömahdollisuus maanantaista sunnuntaihin klo 6.00–21.00 sähköavaimella, jonka voi ostaa verkkokaupasta, Kuhmon kaupunginviraston neuvonnasta tai uimahallilta.

3.2.2 Leikkikentät, pallo- ja luistelukentät

Vanha urheilukenttä

Sijainti	Kunto	Käyttö	Kunnostus- ja huoltotarpeet
Metsäkatu 15		Pesäpallokenttä	Kentän siirtyminen urheilukeskukseen suunnitteilla

Akonpoukaman leikkikenttä

Sijainti	Kunto	Käyttö	Kunnostus- ja huoltotarpeet
Akonpoukama 2		Leikkivälineitä. Kuntalaisten vapaassa käytössä.	Turva-alustat, liukumäen kaiteet, infokyltti

Levälahden leikkikenttä

Sijainti	Kunto	Käyttö	Kunnostus- ja huoltotarpeet
Muuttolinnuntie 6		Leikkivälineitä. Kuntalaisten vapaassa käytössä.	Turva-alustat, vaakakeinun kahvat, jousiväline uusittava, infokyltti

Maakunnanrannan leikkikenttä

Sijainti	Kunto	Käyttö	Kunnostus- ja huoltotarpeet
Kontionkatu 6		Leikkivälineitä. Kuntalaisten vapaassa käytössä.	Infokyltti

Peikkovuoren leikkikenttä

Sijainti	Kunto	Käyttö	Kunnostus- ja huoltotarpeet
----------	-------	--------	-----------------------------

Ahmatie 36		Leikkivälineitä. Talvisin liukumäki. Kuntalaisten vapaassa käytössä.	Turva-alustat, keinut, liukumäen kaiteet, keinujen sakkelit, infokyltti
------------	--	---	--

Piilolan leikkikenttä ja pallokenttä

Sijainti	Kunto	Käyttö	Kunnostus- ja huoltotarpeet
Virkatie 35		Leikkivälineitä ja pallokenttä, jossa osittain hiekkatekonurmi. Kuntalaisten vapaassa käytössä.	Keinun turva-alusta, sakkelit ja ketju, infokyltti

Saarikosken leikkikenttä, pallo- ja luistelukenttä

Sijainti	Kunto	Käyttö	Kunnostus- ja huoltotarpeet
Karpalotie 15		Leikkivälineitä ja kaukalo, jossa hiekkatekonurmi. Talvisin luistelujää. Kuntalaisten vapaassa käytössä.	Infokyltti. Kaukalo elinkaarensa päässä.

Sormulan leikkikenttä ja pallokenttä

Sijainti	Kunto	Käyttö	Kunnostus- ja huoltotarpeet
Pennitie 37		Leikkivälineitä ja kaukalo. Kuntalaisten vapaassa käytössä.	Turva-alustat ja sakkelit, liukumäen kahvat, infokyltti. Ei talvikunnossapitoa!

Pyykujan leikkikenttä

Sijainti	Kunto	Käyttö	Kunnostus- ja huoltotarpeet

Pyykuja 23		Leikkivälineitä. Kuntalaisten vapaassa käytössä	Keinun turva-alusta, liukumäen kaide, infokyltti
------------	--	---	---

Kalevalan leikkikenttä

Sijainti	Kunto	Käyttö	Kunnostus- ja huoltotarpeet
Väinämöinen 11		Leikkivälineitä. Kuntalaisten vapaassa käytössä	Keinun turva-alusta ja sakkelit, jousiväline, infokyltti

Keitaalan leikkikenttä

Sijainti	Kunto	Käyttö	Kunnostus- ja huoltotarpeet
Konstanpolku 17		Leikkivälineitä. Kuntalaisten vapaassa käytössä	Turva-alustat ja sakkelit, jousivälineet, infokyltti

Kuva: Liikunnallinen elämäntapa ja elinympäristö omaksutaan jo lapsuudessa.

3.2.3 Kyläkoulujen ja päiväkotien leikki- ja liikunta-alueet

Hietaperän koulun piha-alue

Sijainti	Kunto	Käyttö	Muuta erityistä huomioitavaa
Pohjoispuolentie 2091		Leikkivälineitä, kaukalo ja pallokenttä. Koululaisten liikuntakäytössä. Muina aikoina kuntalaisten vapaassa käytössä.	Jäänhoito kaupungin toimesta koululaiskäyttöä varten. Kaukalo on elinkaarensa päässä. Koulun lakkautuksesta tehty valtuuston päätös.

Lentuan koulun piha-alue

Sijainti	Kunto	Käyttö	Muuta erityistä huomioitavaa
Ohtolantie 27		Leikkivälineitä, kaukalo ja pallokenttä. Koululaisten liikuntakäytössä. Muina aikoina kuntalaisten vapaassa käytössä.	Jäänhoito kaupungin toimesta koululaiskäyttöä varten. Koulun lakkautuksesta tehty valtuuston päätös.

Kuusenkuiskeen vuoropäiväkodin piha-alue

Sijainti	Kunto	Käyttö	Muuta erityistä huomioitavaa
Kuusitie 7		Leikkivälineistöä luontoliikunta huomioiden. Päiväkodin käytössä.	Aidattu leikkialue.

Satumetsän päiväkodin piha-alue

Sijainti	Kunto	Käyttö	Muuta erityistä huomioitavaa
Kuntokatu 4		Leikkivälineistöä. Päiväkodin käytössä. Iltaisin ja viikonloppuisin kuntalaisten vapaassa käytössä.	Aidattu leikkialue.

Kylien kaukalot/jääalueet:

Kyllillä kaukaloita/jääalueita on Lentiiran kylällä. Kylät hoitavat jääalueet itse, mutta voivat hakea jäähoidon avustusta kaupungilta.

Kuva: Kuusenkuiskeen päiväkodin liikunnallistamis- ja luonnonmukaistamisrakentaminen valmistui syksyllä 2024

3.2.4 Hiihtoladut

Kaupungin ladut:

• Hepokankaan lenkki	10 km
• Tulijärven lenkki	23 km
• Multikankangas	6,2 km
• Järviladut	27 km
• Kalevalan ladut	7 km
• Yhdyslatu Kalevala-Unskin ura	3 km

Toiminnallisuus:

Kuhmossa ylläpidetään talvisin lumitilanteen mukaan useita latuja eri puolilla kuntaa. Latujen tarkemmat sijainnit voi tarkistaa latukartasta osoitteessa: kuhmo.fluentprogress.fi. Lisäksi latujen huoltotilanteen pystyy tarkistamaan samasta palvelusta.

Latu-uria on käytössä myös Koiravaljakkohiihtäjille. Koirien kanssa lenkkeily hiihtäen on sallittu Tulijärven reitin takalenkilillä ns. Kivivaaran lenkillä. Samoin Unskin uralla tiistaisin ja torstaisin klo 18:00-22:00. Myös järviladuilla hiihtäminen on koiran kanssa sallittu. Koirat tulee olla kytkettynä ja niiden jätökset on siivottava pois latu-uralta.

Järviladut ja Unskin ura – Kalevala yhdyslatu toimivat monitoimireitteinä.

Latujen kunnostus / hoitoluokitus:

LUOKKA 1

- Unskin Ura
- Yhdyslatu Kalevala – Unskin Ura
- Kalevalan 3 km:n valaistu latu

Kunnostetaan myös lumisateen aikana

LUOKKA 2

- Kalevala 5 km, 2 km ja 1 km ladut
- Hepokangas
- Väliladut (Saarikoski, Kannintie ja Peuranpolku)

Ladut kunnostetaan lumisateen jälkeen (kertymä vähintään 3 cm).

LUOKKA 3

- Tulijärvi
- Järviladut
  - Multikangas
  - Pajakkakoski – Akonpoukama

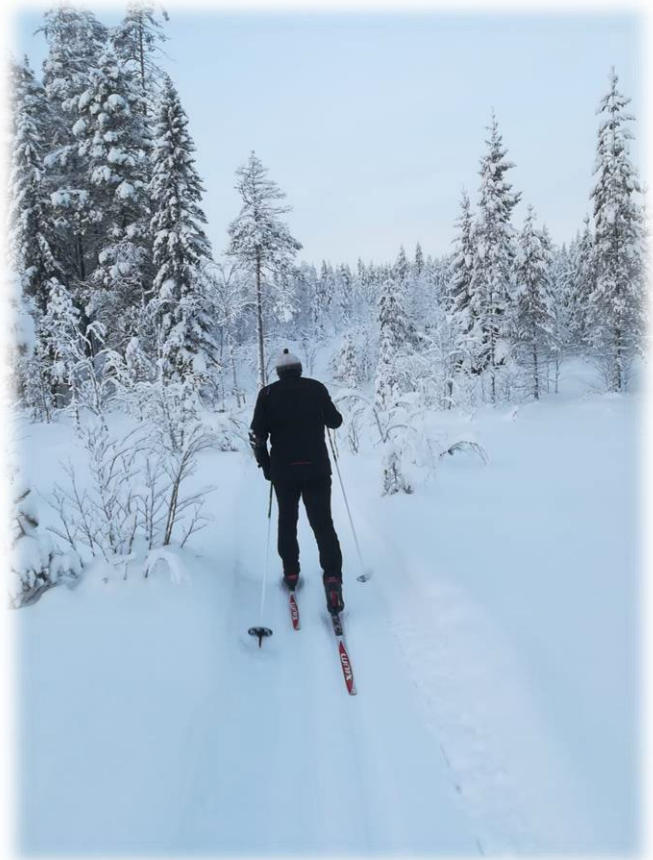
Ladut kunnostetaan lumisateen jälkeen (kertymä vähintään 3 cm), mikäli järvien jäät kantavat kunnostuskaluston.

Kylien ladut:

Kyläyhdistykset ylläpitävät vapaaehtoisuuden pohjalta hiihtolatuja, joihin on mahdollista hakea kaupungilta latuavustuksia.

Kuva: Nivan kylällä ylläpidetään hiihtolatuja ja hiihdetään aktiivisesti

3.2.5 Moottorikelkkareitit ja vapaakelkkailu

Vuokrataan valtiolta (neuvottelut käynnissä syksy 2024):

- Kuhmo-Suomussalmi kelkkaura 175 km
- Itälenkki 151 km
- Kuhmo-Lieksa kelkkaura Kuhmon osuus n. 10 km
- Kuhmo-Sotkamo kelkkaura Sotkamon rajalle saakka n. 55 km
- Kuhmo-Nurmes kelkkaura 122 km
- Freeride alue Romuvaaran alueella noin 1 300 ha
- Freeride alue Kuikka noin 4 700 ha

3.2.6 Frisbeegolfradat

Urheilukeskus

<i>Sijainti</i>	<i>Kunto</i>	<i>Käyttö</i>	<i>Kunnostus- ja huoltotarpeet</i>
Martinpolku 2		On 3-väyläinen harjoittelurata nurmikentällä. Vapaassa käytössä.	

Mammankaivo

<i>Sijainti</i>	<i>Kunto</i>	<i>Käyttö</i>	<i>Kunnostus- ja huoltotarpeet</i>
Kainuuntie 21		12-väyläinen valaistu rata. Vapaassa käytössä.	

Tönölä

<i>Sijainti</i>	<i>Kunto</i>	<i>Käyttö</i>	<i>Kunnostus- ja huoltotarpeet</i>
Väinämöinen		18-väyläinen rata, 3 km pitkä. Vapaasti käytettävissä.	

Toiminnallisuus:

Kuhmon ensimmäinen frisbeegolfrata tehtiin Mammankaivon alueelle. Rata on 12-väyläinen ja se sijaitsee Hankarannan leikkikentän takamaastossa.

Kalevalan liikuntakeskuksen alueelle, Tönölän harjun maisemiin valmistui 18-väyläinen frisbeegolfrata v. 2016. Haastava rata sisältää mm. kolme heittoa lampien yli ja mäkistä maastoa. Rata on n. 3 kilometrin pituinen. Sen aloituspiste on Kelon vierestä, tien toisella puolella olevalta P-paikalta ja päättyy Pohjolan talon taa ja sieltä Kelolle takaisin.

3.2.7 Kuntoilu- ja ulkoilureitit

- Kalevalan rullasuksirata 3 km
- Unskin uran kuntorata 5 km
- Mammankaivon kuntoportaat
- Hepokankaanreitti 8,8 km
- Koskipolku 2,2 km
- Pajakkajoen talvireitti 3,9 km
- Kämärän luontopolku
- Kämärän Lintutorni
- Ämmänlammin yhteyspolku 0,7 km
- Kalevala-Unskin ura yhdysreitti 4,2 km
- Pajakkakoski-Hautausmaa rantaraitti 1,5 km
- Vesiretkeylireitit
  - o Kanoottireitit
    - Leskensaari 5 km
    - Harakkasaari 3,5 km (mahdollinen SUP-lautailla)
    - Jongunjoki Kuhmo-Lieksa 62,8 km
    - Kainuun Tervareitti Änäntijärvi-Kuhmo 70,5 km
    - Lentua-Juttua 50,2 km (rengasreitti)
    - Kalliojoki Iso-Palonen-Sumsa 33,2 km
    - Lentiirajärvi halki meloen Käntinsalmi-Laajalahti 11,9 km
    - Lentiirajärvi melontareitti Käntinsalmi 7,9 km (rengasreitti)
  - o Ontojärven venereitti 52,5 km

Toiminnallisuus:

Kuhmon kaupungin ylläpitämät ulkoilureitit ovat lähireittejä pois lukien kanoottireitit. Niiden tarkoituksena on palvella saavutettavuudeltaan ja vaatavuustasoltaan laajasti eri käyttäjäryhmiä ja eri ikätaisoja.

Reittien sijainnit, ylläpitotiedot ja reittikuvaukset niiltä osin kuin ovat valmiita löytyvät internetistä:
<https://kuhmo.fluentprogress.fi/outdoors>

3.2.8 Lähiliikuntapaikat

Tuupalan koulun lähiliikuntapaikka

Sijainti	Kunto	Käyttö	Muuta erityistä huomioitavaa
Peuranpolku 1		Kouluaikana oppilaskäytössä, muuten vapaasti käytettävissä	Kaksi peliareenaa, leikkivälineitä, ulkoliikuntavälineitä, minipumptrack, pelikenttä, joka toimii talvisin luistelualueena

Urheilukeskuksen lähiliikuntapaikka

Sijainti	Kunto	Käyttö	Muuta erityistä huomioitavaa
Martinpolku 4		Vapaasti käytettävissä, kesäisin mahdollisuus varata sählykaukalo ja tenniskenttä omaan käyttöön	Peliareena, liikunnallisia leikkivälineitä, ulkokuntoiluvälineitä, sählykaukalo, tenniskenttä, beach volley -kenttä, lentopallokenttä, talvisin luistelukaukalo

Vanhan urheilukentän pesäpallokenttä

Sijainti	Kunto	Käyttö	Muuta erityistä huomioitavaa
Koulukatu 15		Poistumassa käytöstä pysyvästi, kaavoitetaan SOTEN käyttöön	

Toiminnallisuus:

Tavoitteena helposti saavutettavat matalan kynnyksen liikunta-alueet kaikille ikäryhmille.

Esteettömyys:

Monitoimikaukaloihin esteetön kulku kaukalon päädystä.

3.2.9 Beachvolleykentät, lentopallokenttä ja tenniskenttä

Urheilukeskuksen beachvolleykenttä

Sijainti	Kunto	Käyttö	Muuta erityistä huomioitavaa
Martinpolku 4		Kentälle voi varata vuoron itsenäisesti Jäähallin katoksessa olevasta varauskansiosta. Varausten ulkopuolella kenttä on vapaassa käytössä.	

Kalevalan liikuntakeskuksen beachvolleykentät 2 kpl

Sijainti	Kunto	Käyttö	Muuta erityistä huomioitavaa
Väinämöinen		Vakituisia käyttövuoroja voi varata liikunta-alueiden käyttövuorohakemuksella. Muuten vapaassa käytössä.	

Urheilukeskuksen lentopallokenttä

Sijainti	Kunto	Käyttö	Muuta erityistä huomioitavaa
Martinpolku 4		Vapaassa käytössä	

Urheilukeskuksen tenniskentät 2 kpl

Sijainti	Kunto	Käyttö	Muuta erityistä huomioitavaa
Martinpolku 4		Kentälle voi varata vuoron itsenäisesti Jäähallin katoksessa olevasta varauskansiosta. Varausten ulkopuolella kenttä on vapaassa käytössä.	

3.2.10 Laavut

Laavu, katos, kota	Kunto	Kunnostus- ja huoltotarpeet, muuta huomioitavaa
Tulijärven laavu		
Unskin uran laavu		
Suvannon laavu		esteetön kohde, laituri käytössä
Hepokankaan nuotiopaikka		
Kalevalan laavu		puukatokseen avain saatavilla kaupungintalon neuvonnasta tai hiihtokeskuksen henkilökunnalta voi tilata avaamisen
Kämärän keittokatos		tulipesä heikko kuntoinen
Nauskunlammen nuotiopaikka		perusparannus ajankohtainen
Ukonsaaren laavu		perusparannus ajankohtainen
Ämmänlammin laavu		
Lahnasuvannon laavu		
Saunakosken laavu		
Tuoheslammen nuotiopaikka		
Jonkerin kota		
Iso-Hietasen nuotiopaikka		perusparannus ajankohtainen
Rapalammin laavu		

Toiminnallisuus:

Kuhmon kaupungin alueella on runsaasti laavuja, pääosa niistä on kunnan tai metsähallituksen omistamia. Laavut ovat maksuttomia ja kaikkien käytössä.

Polttopuuhuolto hoidetaan kerran viikossa/pyydettyä ja polttopuuhuollon yhteydessä tarkistetaan turvallisuus ja siisteys silmämääräisesti.

Esteettömyys:

Laavut eivät ole esteettömiä Suvannon laavua lukuun ottamatta.

Kuva: Suvannon laavulla on huomioitu esteettömyysnäkökulmia.

3.2.11 Venerannat

Sijainti	Kunto	Kunnostus- ja huoltotarpeet, muuta huomioitavaa
Kiviperänlahti		veneenlaskuluiska
Maakunnanranta		veneenlaskuluiska, vierasvenelaituri, kanoottilaituri
Jämäslahti		veneenlaskuluiska, veneteljot
Tervasalmi		veneenlaskuluiska
Talvisotamuseon ranta		vierasvenelaituri, kanoottilaituri
Pajakka		veneteljot
Paloniemi		veneenlaskuluiska, veneteljot
Annanniemi		aidattu venesatama-alue, maksullinen veneen säilytys, venepaikan voi lunastaa kaupungintalon neuvonnasta, alueella ponttoonilaituri, veneteljot, porraslaituri, veneenlaskuluiska
Hietaperä		veneenlaskuluiska, veneteljot
Lentuankoski		veneenlaskuluiska, veneteljot
Kelloperä		veneenlaskuluiska
Onkilahti (Niva)		veneenlaskuluiska
Käntinsalmi		veneenlaskuluiska, veneteljot, kanoottilaituri
Änäthinranta		veneenlaskuluiska

Toiminnallisuus ja esteettömyys:

Venerannat ovat yhtä lukuun ottamatta maksuttomia ja vapaasti käytettävissä vesillä liikkumisen tarpeisiin. Esteettömyyttä ei ole huomioitu rakenteissa.

3.2.12 Uimahalli

Sijainti	Kunto	Kunnostustarpeet, huomioitavaa
Kuntokatu 1		Kiinteistö ja laitteistot ovat elinkaarensa päässä

Kuhmon uimahalli on valmistunut vuonna 1983 liikuntapuiston alueelle osoitteeseen Kuntokatu 1. Allastilassa on iso- ja pieniallas. Isoallas (390 m³) on viisi ratainen ja 25 metrin pituinen, syvin kohta on 1,90 m ja veden lämpötila on +27 C. Pienen altaan koko (40 m³) on 10mx5m ja altaan syvin kohta on 0,8 m. Veden lämpötila on +30 C. Uimahalli vastaa nykyisin enemmän uintiurheilun tarpeita kuin terveysliikkujan tarpeita.

Uimahallin uinninvalvonnassa, uinninopetuksessa ja liikunnanohjauksessa työskentelee neljästä viiteen henkilöä. Lisäksi kiinteistössä työskentelevät kiinteistöhoitaja ja SOL Palvelut Oy:n siivoustiimi. Vuonna 2019 uimahallissa oli 24 116 asiakaskäyntikertaa ja sen käyttöaste oli 50 %. Koronavuosien jälkeen asiakaskäynnit eivät ole palautuneet vuoden 2019 tasolle. Vuonna 2023 kävijämäärä oli 20 429.

Uimahallin vuosittaiset raportointitiedot ovat nähtävillä valtakunnallisessa uimahalliportaali.fi -sivustolla.

Kunto:

Uimahallin peruskorjauksina on tehty vesikaton uusiminen v. 1995 ja 1998–99 suihku- ja allastilan laatoituksen uusiminen. Vuosittaisissa uimahallihuoltotoimenpiteissä tehdään tarvittavat korjaukset tekniikkaan ja pintamateriaaleihin sekä kiintokalusteisiin.

Syksyn 2019 aikana hallista on tehty kuntotutkimus sekä syksyllä 2020 peruskorjauksen kustannusarvio. Vuonna 2021 terveystarkastajan lausunnossa kehoitetaan tekemään rakenteellinen selvitys ja kartoittamaan toimet, joilla uimahallin puhtaanapitoa voisi edistää. Tarkastuksessa oli havaittu kuluneisuutta ja vaikeasti puhtaana pidettäviä pintoja.

Uimahallitekniikka on vanhaa ja se tulee päivittää energiatalous huomioiden. Käytön tuoma pintojen kuluminen aiheuttaa päivittäisiä vaaratilanteita suihku- ja allastiloissa etenkin liukkauden vuoksi. Liukkautta on jouduttu torjumaan väliaikaisilla menetelmillä (teippaukset ja laattapintojen käsittely liukkautta estävällä aineella).

Allasvesitekniikka kiinteistössä on alkuperäinen. Ilmastointi on päivitetty osin remontin yhteydessä, mutta tällä hetkellä työntekijät ja käyttäjät kokevat ongelmia ilmanvaihdon osalta. Kaikki tekniikka (LVISA) kiinteistössä on vanhentunutta ja vaatii uusimisen. Kaikkiin olemassa oleviin laitteisiin ei ole saatavilla varaosia. Korjaukset on tehtävä luovuutta ja vaihtoehtoratkaisuja käyttäen. Syksyn 2023 aikana suihkuveden lämpötilasäätimien kanssa on ollut suuria ongelmia ja jopa vaaratilanteita kuuman veden osalta.

Kuntotutkimuksessa v. 2019 on todettu mm. seinärakenteissa mikrobivaurioita sekä yläpohjan ja ulkoseinien liittymäkohdissa epätiiviyttä. Betonirakenteissa on todettu alkanutta alkalikiviaineisreaktiota (AKR)

Uinninvalvonta on tällä hetkellä haasteellista, koska valvojan tilaan jää katvealueita. Valvontaolosuhdetta ja uimahallin käyttäjien turvallisuutta on pyritty parantamaan uusilla lisäkameroilla, joihin investoitiin kesällä 2022.

Kuntalaisten kuuleminen uimahallin peruskorjaustarpeesta ja muutoksiin liittyvistä toiveista suoritettiin keväällä 2019.

Ennakkovaikutustenarviointi uuden uimahallin sijainnista on tehty vuonna 2021. Sijainnista on kaupunginvaltuuston päätös 14.12.2021 § 399, jossa uuden uimahallin paikaksi määritellään nykyisen uimahallin viereinen maa-alue.

Toiminnallisuus:

Uimahalli on matalan kynnyksen liikuntapaikka kaikille kuntalaisille, mökkiläisille ja Kuhmon ystäville. Siellä toteutetaan varhaiskasvatuksen ja koululaisten uinnin opetus. Myös Nurmeksen Porokylän

alakoululaisten uinninopetus toteutetaan Kuhmon uimahallissa. Talvikaudella uimahallissa järjestetään ohjattua säännöllistä vesijumppatoimintaa ikääntyneille ja työikäisille. Sunnuntaisin Kuhmon Kiva uintiseura järjestää lapsille ja nuorille uimakouluja ja uintitreenejä. Kesäaikaan arkiviikot täyttyvät lasten uimakouluista.

Uimahallin omatoimiliikkuja palvelee virtuaalivesijumppa. Vesijuoksuvyöt ovat maksuttomasti lainattavissa.

Uimahalli ei ole esteetön eikä pysty palvelemaan eri sukupuolta olevaa autettava-avustajakohderyhmää tai vähemmistöjä, jotka tarvitsisivat enemmän yksityisyyttä pukeutumis- ja peseytymistilanteissa.

Uimahallin sisääntuloaulassa palvelee kiosk, josta voi ostaa virvokkeita, makeisia, uinti- ja vesiliikuntatarvikkeita. Uimahallista voi vuokrata uimahousuja, uimalaseja sekä pyyhkeitä. Uimahallilta voi ostaa myös avaimen avantouintiin Ruukinrannalle sekä kuntosalille Kalevalan liikuntakeskukseen. Aulatilan yhteyteen rakennettiin kesällä 2023 pieni välinesäilytystila puutteellisten varastotilojen tilannetta parantamaan.

Alakerrassa sijaitsevat tekniset tilat, kiinteistönhoitajan työtila sekä varaston yhteydessä siistijöiden taukotila. Sosiaalisissa tiloissa on merkittäviä puutteita. Toimistotiloja kiinteistössä ei ole.

Valvontaviranomaisten (Tukes, Kainuun pelastuslaitos ja Kainuun ympäristöterveydenhuolto) ovat tarkastuksissaan kiinnittäneet huomiota uimahallin puutteisiin mm. kemikaalisäilytyksessä, kiinteistön vesijärjestelmässä sekä kiinteistön ikääntyneissä rakenteissa.

3.2.13 Uimaranta ja virkistyslaiturit

Ruukinrannan uimaranta

Sijainti	Kunto	Käyttö	Muuta erityistä huomioitavaa
Kainuuntie 68		Vapaassa käytössä. Talvisin avantouintimahdollisuus.	Rantapaviljongissa pukuhuoneet, joiden pinnat ovat kuluneita ja vaikeasti puhtaana pidettäviä. Lattiakaivot puuttuvat.

Toiminnallisuus:

Syvyys laiturin päässä 304 cm. Talvella avantouintipaikka.

Avaimen Rantapaviljonkiin voi ostaa kaupunginviraston neuvonnasta ja uimahallilta.

Pukuhuoneet ovat avoinna yleisölle kesäisin.

Koulun päättymisen jälkeisestä ensimmäisestä arkipäivästä elokuun loppuun saakka. Syyskuun alusta tilat suljetaan yleiskäytöltä. Maksulliset avaimet talvikaudelle. Talvikauden siivousajat maanantaisin ja torstaisin klo 10:00 – 10:30. Tilat on suljettu näinä aikoina muulta käytöltä.

Rannalla ei ole uinninvalvontaa.

Uitonrannan virkistyslaituri

Sijainti	Kunto	Käyttö	Muuta erityistä huomioitavaa
Ruukintie 11		Kanootti- ja virkistyslaituri	

Pajakan suvannon virkistyslaituri

Sijainti	Kunto	Käyttö	Muuta erityistä huomioitavaa
Kirkkotie 22		Kanootti- ja virkistyslaituri	

Toiminnallisuus:

Kuhmossa on runsaasti mahdollisuuksia uida luonnon vesissä. Uimapaikalla tarkoitetaan uintiin käytettyä paikkaa, yleensä luontopaikkaa, jota ei ylläpidetä yleisen uimarannan tavoin. Virallinen, ylläpidetty uimaranta Kuhmossa on Ruukinranta, jossa on talvisin myös talviuintipaikka. Uimarannat ovat kaikkien käytössä ja maksuttomia.

Esteettömyys:

Uimarannat eivät ole esteettömiä.

3.2.14 Mammankaivon kuntoportaat

Sijainti	Kunto	Käyttö	Muuta erityistä huomioitavaa
Kainuuntie 21		vapaassa käytössä, valaistus pimeällä mahdollista kytkeä käytön ajaksi klo 23 saakka	ei talvikunnossapitoa

Toiminnallisuus:

Kuntoportaat ovat ulkoliikuntapaikka, jonka tavoitteena on kehittää peruskuntoa. Portaiden yhteydessä QR-kooditaulu, josta avautuu mobiilivinkkejä porrastreeneihin.

Esteettömyys:

Kuntoportaat eivät ole esteettömät.

3.2.15 Suunnistuskartat

Kuhmon kaupunki tukee paikallista suunnistusseuraa Kuhmon Peurat ry:tä suunnistuskarttojen painokustannuksissa. Viime vuosina kartoitustyöt ja uusien karttojen painatukset ovat keskittyneet Rastinkylän alueelle, jossa on järjestetty viimeisimmät Kainuun Rastiviikot. Suunnistusviikon kartta-aineisto palvelee lajin harrastajia ja kuntosuunnistajia vuosien ajan. Seuraavan kerran Kainuun Rastiviikko järjestetään Kuhmossa heinäkuussa 2028. Lisäksi kartta-aineistoa on tuotettu kaupungin alueelle ja kaupungin lähialueille mm. koululaisten suunnistuksen opetukseen.

3.3 Vuoroperusteiset liikunta- ja ulkoiluapaikat

3.3.1 Yleisurheilukentät

Urheilukeskuksen kenttä

Sijainti	Kunto	Käyttö	Muuta erityistä huomioitavaa
Martinpolku 4		Urheilukentällä on hiekkatekonurmi ja juoksuradoilla tartan, jotka ovat erinomaisessa kunnossa.	Valaistus puutteellinen. Heittolajien suorituspaikkoja ei ole.
		Urheilukeskuksen huoltorakennuksessa sijaitsee kuntosali, pukuhuoneet, pesuhuoneet ja sauna sekä huolto- ja varastotilaa.	Urheilukeskuksen huoltorakennus on elinkaarensa päässä.

Toiminnallisuus:

Urheilukentän kesävuoroja on mahdollisuus varata yksityiseen käyttöön, jolloin vuokrahinta tai maksuttomuus määräytyvät voimassa olevan hinnaston mukaisesti. Varausten ulkopuolella urheilukenttä on vapaasti käytettävissä.

Urheilukeskuksen huoltorakennukseen voi lunastaa sähköavaimen. Käyttömahdollisuus maanantaista sunnuntaihin klo 6.00–21.00.

Esteettömyys:

Urheilukenttä on esteetön. Urheilukentän huoltorakennus ei ole esteetön.

Kuva: Kuhmon urheilukenttä sai perusparannukseen valtion liikuntapaikkarakentamisen avustuksen ja valmistui tekonurmen asennuksen jälkeen kesällä 2019.

3.3.2 Liikuntasalit

Tuupalan kivikoulun liikuntasali

Sijainti	Kunto	Käyttö	Muuta erityistä huomioitavaa
Peuranpolku 3		Puulattia. Tilassa peilejä. Tila soveltuu erinomaisesti tanssiin ja voimisteluun.	Kuntosalilaitteita näyttämöllä. Näyttämötila ahdas.

Piilolan koulun liikuntasali

Sijainti	Kunto	Käyttö	Muuta erityistä huomioitavaa
Piilolantie 40		Puulattia. Tila soveltuu tanssiin, voimisteluun, pienpeleihin ja kuntoiluun.	Tulevaisuuden ratkaisuja käsitellään kaupungin kiinteistöstrategiassa.

Oppimiskeskuksen liikuntasali

Sijainti	Kunto	Käyttö	Muuta erityistä huomioitavaa
Piilolantie 47		Pulastic-lattia. Tila soveltuu pallopeleihin.	Kiinteistökokonaisuus elinkaarensa päässä. Tulevaisuuden ratkaisuja käsitellään kaupungin kiinteistöstrategiassa.

Tuupalan puukoulun liikuntasali

Sijainti	Kunto	Käyttö	Muuta erityistä huomioitavaa
Peuranpolku 1		Pulastic-lattia. Tila soveltuu erinomaisesti pallopeleihin.	Sali voidaan jakaa kahteen lohkokoon. Molemmille lohkoille on käytettävissä omat puku- ja pesuhuonetilat. Minikeittiö salin välittömässä

			yhteydessä. Salin suunnittelussa huomioitu myös konserttimahdollisuus etenkin akustiikan osalta (akustiikkaseinät)
--	--	--	---

Rajakadun liikuntasali

Sijainti	Kunto	Käyttö	Muuta erityistä huomioitavaa
Rajakatu 48–52		Puulattia. Tila soveltuu pallopeleihin. Ainoa sali, jossa on ”katsomotila”.	Kiinteistö Yrityssampo Oy:n omistuksessa. Tulevaisuuden ratkaisuja käsitellään kaupungin kiinteistöstrategiassa.

Toiminnallisuus:

Liikuntasaleissa voi harrastaa mm.

- Sähly ja futsal: Oppimiskeskuksen ja Tuupalan puukoulun salit
- Lento- ja koripallo: Rajakadun, Oppimiskeskuksen ja Tuupalan puukoulun salit
- Sulkapallo: Oppimiskeskuksen sali kaksi kenttää (syksystä 2023 alkaen), Rajakadun sali kaksi kenttää
- Tanssi, jumppa, voimistelu: Tuupalan puu- ja kivikoulun salit, Piilolan sali, Rajakadun sali, Oppimiskeskus
- Jooga ja kehonhuolto: Piilolan sali, Rajakadun sali, Oppimiskeskus, max. 10 hlön ryhmissä Tuupalan puukoulun eskariaula
- Pingis, Pickleball ja Body pump: Piilolan sali
- Rullattava juoksualusta: Rajakadun liikuntasalin katsomotasanteella yläkerrassa
- Hyppypatjat ja telinevoimistelu: Tuupalan puukoulun sali

Talvikaudella liikuntasaleihin on varattavissa tilapäisiä tai vakituisia vuoroja vapaille ajankohdille. Vapaat ajankohdat löytyvät katsomalla salikohtaisia vuoroja. Yksittäisiä vapaita käyttövuoroja voi ostaa verkkokaupasta tai tiedustella asiakaspalvelusta.

Esteettömyys:

Tuupalan puukoulun liikuntasali on nykyvaatimusten mukaisesti esteetön.

Kuva: Tuupalan puukoulu ja siihen liittyvä liikuntasali valmistuivat vuonna 2018. Piha-alueelle rakentui lähiliikuntapaikka, jonka avajaisia vietettiin keväällä 2019.

3.3.3 Liikuntatilojen käyttö- ja hinnoitteluperiaatteet

Alle 18-vuotiaiden lasten- ja nuorten ohjatusta toiminnasta ja junioriturnauksista ei peritä käyttömaksuja ulkoliikuntaliikuntapaikoista, liikuntasaleista ja harrastetiloista.

Liikuntaseura, joka kuuluu valtakunnalliseen lajiliittoon, tai on Kainuun liikunnan jäsen, on vapautettu liikuntasalimaksuista. Järjestöllä ei ole oikeus periä tässä tapauksessa jäsenistöltään ohjaus- tai käyttövuoromaksua.

Kaupallisesta toiminnasta peritään hinnoittelun mukainen taksa. Lähtökohtaisesti, mikäli yhdistys tai yritys perii ohjauksesta maksua, peritään toiminnasta hinnoittelun mukainen maksu. Kun kyseessä on

kaupallinen ja säännöllinen alle 18-vuotiaiden lasten- ja nuorten ohjattu toiminta, kaupunki alentaa käyttömaksua 50 %.

Yksityisten henkilöiden, työnantajien tai yritysten henkilöstön liikuntavuoroista peritään hinnoittelun mukainen maksu.

Muita periaatteita:

Vastuuhenkilö

Jokaisella ryhmällä tulee olla nimettynä vastuuhenkilö, joka vastaa käyttövuorollaan järjestyksen pidosta ja sääntöjen noudattamisesta. Mikäli vastuuhenkilöä ei ole erikseen nimetty, varauksen tekijä on vastuussa tilan käytöstä. Mikäli välineitä tai paikkoja tahallisesti rikotaan tai sotketaan, peritään käyttövuoron haltijalta täysimääräinen korvaus. Seurauksena voi olla myös käyttövuoron menetys määrääjäksi tai törkeässä tapauksessa kokonaan.

Siivous

Tilan käyttäjä on velvollinen huolehtimaan tilan siisteydestä. Tila on jätettävä samaan kuntoon kuin se oli käyttöönottohetkellä. Kokous- ja neuvottelutilojen sekä liikuntatilojen vuokriin sisältyy perussiivous. Mikäli tilan siisteys ei ole asianmukainen, laskutetaan tilojen siivouksesta siihen käytetyn tuntimäärän mukaisesti.

Liikuntavälineet

Liikuntaryhmät laittavat tarvitsemansa verkot, reunat, maalit yms. paikoilleen ja poistavat ne käytön jälkeen, mikäli seuraava ryhmä ei käytä samoja varusteita. Pallot, matot yms. liikuntavälineet on laitettava käytön jälkeen varastoon. Käyttäjät huolehtivat varastojen yleisestä siisteydestä.

Muut palvelut

Tiloissa tarvittavista erillisjärjestelyistä, kuten tuolien tai suojamatonlaittamisesta saliin, peritään korvaus työtuntien mukaan. Pianon ja äänentoistolaitteiden sekä muiden av-laitteiden kuljettamisesta sekä av-laitteiden käyttöopastuksesta peritään erilliskorvaus.

3.4 Kilpa-/huippu-urheilun liikunta- ja ulkoilupaikat

3.4.1 Kalevalan ampumahiihtokeskus, kilpahiihtokeskus ja rullasuksirata

Kalevalan liikuntakeskus

Sijainti	Kunto	Käyttö	Muuta erityistä huomioitavaa
Väinämöinen 4		Talvisin hiihtokeskus, kesäisin beach volley kentät.	Kesäisin matkaparkki. Alueella sijaitsee myös yksityisomisteinen tenniskenttä.
		Hiihtokeskuksen huoltorakennuksessa sijaitsee kuntosali, pesu- ja pukuhuonetilat, kahvio, latujen kunnostuskaluston huolto- ja säilytystilat	

Toiminnallisuus:

Valaistut ampumataulut 26 kpl, valaistu ampumapenkki. Pienoiskivääri ja pienoispistooliammunta. Kalevalan liikuntakeskus on hiihtokeskus, jossa on kilpaladut myös ampumahiihtoa varten ja sieltä pääsee yhdyslatuja pitkin Kuhmon taajaman latuverkostolle.

Huoltorakennuksessa on suihkutilat ja kuntosali. Alueella on kaksi beach volley -kenttää, frisbeegolfrata, rullasuksirata ja talvella suosittu mäenlaskupaikka Väinölän rinteessä.

Huoltorakennuksessa on tilavat pukeutumistilat ja suihkut, joten hiihtolenkin voi mainiosti aloittaa ja päättää Kalevalan liikuntakeskuksesta käsin. Sieltä pääsee parhaiten järviladuille. Väinölän rinteessä on lasten suosikki: hurja pulkkamäki. Alueella on myös laavu ja nuotiopaikka, joten talvisen ulkoilupäivän voi päättää vaikkapa makkaranpaistoon.

Kesällä alueella on käytettävissä:

- kaksi beach volley -kenttää (myönnetään käyttövuoroja, vuorojen ulkopuolella vapaassa käytössä)
- rullasuksirata (3 km) asfalttipinnalla (vapaassa käytössä)
- 26 pienoiskivääriampumapaikkaa (vapaassa käytössä)
- 18-väyläinen frisbeegolfrata (vapaassa käytössä)

3.4.2 Urheilukeskus

Urheilukeskuksen ulkoalueella on monenlaisia leikki-, kiipeily- ja liikuntatelineitä.

Peliareena (ulkona), jossa voi harrastaa sählyä, koripalloa ja käsipalloa (talvella jääkiekkokaukalo).

Yleisurheil- ja jalkapallokenttä (nurmi) aikuisten vuorot 10 e/kerta/ puolikas kenttä. Kesäksi voi varata jatkuvan vuoron, ja jäljellä jääneitä vuoroja voi varata myöhemminkin.

Urheilukeskuksen jalkapallokentän tekonurmi on otettu käyttöön 2.7.2019

- sählykaukalo, varaukset urheilukeskuksesta,
- beach volley -kenttä, varaukset urheilukeskuksesta, asiakas voi itse varata vuoron jäähallin päädyssä, katoksen alla, lippuluukun vieressä olevasta sinisestä kansiosta
- 2 tenniskenttää, asiakas voi itse varata vuoron kentän vieressä olevaan kansioon, maksimi 2 tuntia kerrallaan
- aidattu lentopallokenttä vapaassa käytössä
- nurmialueella on kolmeväyläinen frisbeegolfrata helppossa maastossa kaikenikäisiä varten
- Unskin ura, valaistu pururata 5,5 km, talvella hiihtolatu perinteinen ja vapaa -latu-ura
- talvella ulkokaukalo vapaassa käytössä

Urheilukeskuksen alueella sijaitsee myös kuntosali ja jäähalli.

3.4.3 Jäähalli

Kuhmon jäähalli

Sijainti	Kunto	Käyttö	Muuta erityistä huomioitavaa
Martinpolku 5		Tekojää käytettävissä elokuun puolivälistä huhtikuun loppuun.	Käyttövuorojen vuokraukset Kuhmon jäähalliyhtiön kautta.

Jäähallikiinteistö on yhteisomistuksessa Kuhmon jäähalliyhtiö Oy:n ja Kuhmon kaupungin kesken. Jäähallin, katsomot ja kioskin omistaa jäähalliyhtiö. Kaukalon sekä puku- ja pesuhuonetilat, tekniset tilat ja henkilökunnan sosiaaliset tilat omistaa kaupunki. Pohjalaatta on yhteisomistuksessa.

Toiminnallisuus:

Jäähallissa voi harrastaa luistelua, jääkiekkoa ja curlingia. Maksuttomat yleisövuorot ja jäähallin viikko-ohjelma on nähtävissä Kuhmon jäähalliin nettisivuilta. Jäähallin käyttövuorot myöntää Kuhmon jäähalliyhtiö.

Kuva: Jäähallin aktiivisimmat käyttäjäryhmät ovat Kuhmon Kiva HT ry, perusopetus ja varhaiskasvatus. (kuva: Kuhmon Kiva HT edustusjoukkue)

4. Liikunta- ja ulkoiluapaikkojen kehittäminen 2024–2030

Liikkumisen edistämiseksi saadaan tuloksia, kun hallinnon rajoja rikotaan. Toimialojen yhteistyön tulosta ovat muun muassa kunnan matalan kynnyksen lähiliikuntapaikat sekä pyöräilyn ja kävelyn olosuhteiden edistäminen. Kuntalaisen liikkeelle saaminen on hyvinvointiteko. Liikkeen lisäämiseen voidaan vaikuttaa liikkumisen olosuhteita kehittämällä ja pitkäjänteisellä investointisuunnitelmalla.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja aluehallintovirastot myöntävät avustuksia liikuntapaikkojen rakentamiseen ja korjaamiseen. Suurin osa valtionavustuksista suunnataan laajoja käyttäjäryhmiä palveleviin hankkeisiin, kuten uima-, liikunta- ja jäähallien sekä lähiliikuntapaikkojen rakentamiseen, perusparantamiseen tai korjaamiseen.

Liikkumisen edistämiseen kunta voi saada avustusta myös esimerkiksi Ely-keskukselta, Traficomilta tai Elävä Kainuu Leaderilta.

Olosuhteiden ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi laaditaan vuosittain kaupungin investiohjelma, johon suunnitellaan budjettivaraukset tulevalle vuodelle ja taloussuunnitelmat siitä seuraavalle neljälle vuodelle.

5. Yhteenveto ja tulevaisuuden linjauksia

Liikuntapaikkaselvitys on laadittu vuosilta 2023–2024 ja täydentää osaltaan Liikkuva Kuhmo - Liikkumisohjelmaa.

Liikuntapaikkasuunnittelussa otetaan huomioon, ja pyritään sovittamaan yhteen, eri ikäisten ja eri toimintakykyisten kuntalaisten toiveet ja tarpeet. Rakennettuja liikuntaolosuhteita tarvitaan myös eri liikuntalajien tarpeisiin. Tämä selvitystyö antaa perustiedot Kuhmon kaupungin olemassa olevista ja ylläpitämistä liikuntaolosuhteista. Selvitystyön tavoitteena on parantaa liikuntapaikkarakentamisen ennakkointia.

Liikunta- ja ulkoilualueiden kuntalaiskuuleminen järjestettiin kyselyjen ja työpajan avulla, mutta tulevaisuudessa se voidaan toteuttaa esimerkiksi kestävän kehityksen budjetoinnilla. Muun muassa esteettömyyttä ja tasa-arvoisuutta kehittämällä ja kuntalaisten tarpeiden selvityksellä kehitetään jokaisen liikkumisolosuhteita. Asiakaspalautteita seurataan jatkuvasti. Laajempia selvityksiä toteutetaan kerran valtuustokaudessa tai tarpeen vaatiessa.

Kuhmossa on kokoonsa nähden monipuolinen liikuntapaikkaverkosto. Rakennetun ympäristön ylläpito vaatii priorisointia ja jatkuvia huolto-, korjaus- ja uudistamistoimenpiteitä. Turvallisten, saavutettavien ja houkuttelevien liikkumisolosuhteiden kehittämiseen vaikuttaa väijäämättä väestön ikärakenne, mutta on tärkeää tarjota monipuolisia liikkumismahdollisuuksia kaiken ikäisille kaupungin pito- ja vetovoiman saavuttamiseksi. Laajalle levittänyt, monipuolinen infra vaatii niin työntekijä- kuin talousresurssia ylläpito-, huolto- ja kunnostustoimenpiteisiin.

Leikkikenttien osalta vaaditaan kriittistä tarkastelua ja päätöksiä – mitä ylläpidetään ja mistä luovutaan. Samalla tulee hyödyntää hyvin rakennettuja ja ylläpidettyjä, monipuolisesti toiminnoiltaan erinomaisesti palvelevia päiväkotien piha-alueita ja lähiliikunta-alueita myös perheiden vapaa-ajan liikkumispaikkoina. Esimerkiksi Satumetsän päiväkodin avaaminen ilta- ja viikonloppukäyttöön, mahdollistaisi alueen huonokuntoisista leikkikentistä luopumisen.

Kuhmon vahvuutena on liikkumiseen kannustavat luonto-olosuhteet. Luontoliikunnan ja retkeilyn mahdollisuuksia kehitetään ja ylläpidetään kaupungin toimesta, mutta myös Metsähallituksen Luontopalveluiden toimesta. Kaupungin ylläpitämiin taajaman lähialueen monitoimireitteihin on satsattu viimeisten vuosien aikana hankevaroin. Ylläpidettävien reittien kävijäseuranta osoittaa reittien suosion ja kävijämääriä seurataan aktiivisesti. Mikäli käyttö osoittautuu vähäiseksi, esimerkiksi Tulijärven lenkki, arvioidaan jatkokäytön tarve.

Yksityiset maanomistajat ovat kaupungille tärkeä kumppani mahdollistaen lähireittien verkoston rakentamisen ja ylläpitämisen taajaman ympäristöissä. Eri toimijoiden hyvä keskusteluyhteys mahdollistaa alueellisen kehittämisen kuntalaisten tarpeet huomioiden. Ylläpidetyt reitit ja rakennetut taukopaikat palvelevat laajasti eri luontoliikunnan käyttäjäryhmiä.

Ulkoilun edistämiseksi, sekä vähän liikkuvien ja toimintakykyrajoitteisten liikkumisen kannustamiseksi, fyysisten ulkoilupuitteiden tarkastelu tulevaisuuden kehittämistyössä on saavutettavuuden ja esteettömyyden kannalta tärkeää. Esimerkiksi kiinteiden penkkien lisääminen runsaasti käytetyillä liikkumisreiteillä taajamassa ja lähivirkistysalueilla on kohtuullisen edullinen satsaus liikkumista edistäväksi toimenpiteeksi.

Yhdyskuntasuunnittelussa on tärkeä huomioida liikkumista tukevien rakenteiden sijoittelu niin, että ne sijaitsevat ihmisten luontaisten kulkureittien varrella, ja missä he jo viettävät aikaansa. Uudisrakentamisessa ja perusparannuskohteissa lähtökohtana on aina nykyaikaiset esteettömyysvaatimukset, jotka takaavat rakennetun ympäristön monipuolisen käytön. Helposti saavutettavat, useita käyttäjäryhmiä palvelevat avoimet puisto- ja luontoalueet sekä reitit ovat tärkeitä hyvinvoinnin kannalta. Ne luovat mahdollisuuksia myös yhteisöllisyyden kehittymiseen ja lisäävät yhteisöllistä aktiivisuutta.

Rantaraitin rakentamisen uuden yhteyden suunnittelu kevyen liikenteen osalta on käynnistynyt kirkon ja Maakunnan rannan välille. Taajama-alueen liikunnallistamisen edistämisen suunnittelutyö käynnistyy talvella 2024–2025 sisältäen Maakunnan rannan leikkikentän, ulkotrampoliinipuiston ja ulkokuntosalin (mukaan lukien seniorilaitteet). Alueen tavoitteena on tuoda liikkumismahdollisuuksia kaiken ikäisille liikkujille.

Hyvinvointi Sampo on paikallisesti merkityksellinen toimija kuhmolaisen terapia-allastarjonnan ja kuntosalitoiminnan osalta, täydentäen tarjonnallaan kaupungin ylläpitämiä liikuntaolosuhteita. Yhteistyötarpeiden selvitys ja mahdollinen yhteistyö eri toimijoiden kanssa, etenkin kehittämistoimenpiteiden ja -hankkeiden osalta on tulevaisuudessa tärkeää, tarkoituksenmukaista ja resurssiviisastakin.

Suurimmat investointihankkeiden tarpeet kohdistuvat elinkaarensa päässä olevaan uimahalliin ja liikuntasaleihin: Oppimiskeskuksen, Rajakadun ja Piilolan liikuntasalit. Näiden kiinteistöjen osalta kiinteistöstrategiatyöryhmä esittää omat ehdotuksensa kaupunginvaltuuston päätettäväksi, kun selvitystyö on niiltä osin valmis.

Liikuntapaikkarakentamisen investointitukia ja hankehakuja seurataan aktiivisesti ja hankerahoituksia haetaan kehittämistoimenpiteiden toteuttamiseksi. Ulkopuolinen raha antaa enemmän mahdollisuuksia liikuntapaikkojen kunnostus- ja uudistustoimenpiteisiin.

Liikuntapaikkaselvitys päivitetään kerran valtuustokaudessa. Talousarvio ja taloussuunnitelmat investointien osalta tehdään vuosittain.

6. Käsittely päätöksenteossa

Hyvinvointi- ja sivistysvaliokunta
21.11.2024 § 123

Elinvoimavaliokunta
27.11.2024 § 74

Kaupunginhallitus
3.12.2024 § 246

Kaupunginvaltuusto
17.12.2024 § 55
13.1.2025 § 8